

UN CREPUSCLE PER EXPLICAR UN PAÍS

Un llibre excepcional en molts de sentits i que és molt més que una novel·la negra a l'ús (si és que encara en queden)



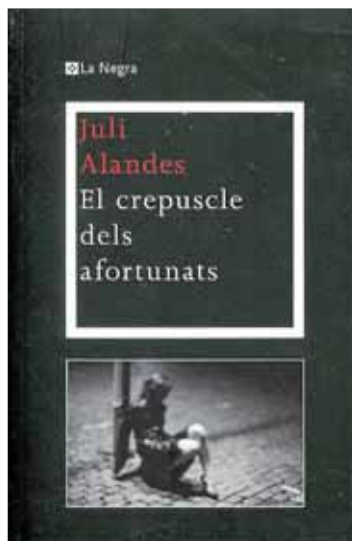
Text: **Sebastià Bennasar**
ballaruga@hotmail.com

Ja hem comentat moltes de vegades que la novel·la negra catalana està passant per un dels moments més dolços des del punt de vista creatiu (i editorial), i aquest 2010 ens ha deixat molt bones mostres que confirmen la teoria. *El crepuscle dels afortunats* és una altra d'aquestes novel·les negres de la factoria 2010 que no fan res més que ratificar l'excepcionalitat de l'anyada. El seu responsable és Juli Alandes, que va quedar finalista del premi Crims de Tinta del 2009. Misteris del món editorial nostrat, que de cada dia és més incompreensible i que ens mostra sovint el divorci entre els lectors i els jurats dels guardons. Sigui com sigui, ha fet molt bé La Magrana de recu-

perar un llibre excepcional en molts de sentits i que és molt més que una novel·la negra a l'ús (si és que encara en queden).

Alandes ens hi mostra el personatge d'un Mosso d'Esquadra que s'ha d'infiltrar a un petit poble rural del País Valencià fent-se passar per agent del Sèpion per tal d'esbrinar què s'amaga darrere l'assassinat del cacic local, l'amo d'un bordell i una prostituta a Bellví, lloc imaginari sorgit de la ment de l'autor i que, per desgràcia, s'assembla molt i massa a molts indrets del País Valencià on la indústria del totxo ha acabat amb una part molt notable de les millors i més maques contrades.

Aquest Mosso, com era obvi pressuposar, no és un Mosso normal, sinó que es tracta d'un lector de Montaigne en baixa per depressió després del seu darrer desengany amorós, en aquest cas amb una membre de la judicatura. I, és clar, un lector de Montaigne investigant pel País Valencià –i per molt que els seus orígens provinquin



de la terreta – ho ha de passar puta en més d'una ocasió.

La construcció de la trama serveix a Alandes per fer una radiografia perfecta que actua com a dissecció de la societat rural valenciana en vies de desaparició (si és que no ho està ja del tot), i en aquest aspecte entronca a la perfecció amb altres novel·les negres escrites des del País Valencià en la contemporaneïtat: *L'ombra del vent*, d'An-

drea Robles, i sobretot *Els neons de Sodoma*, de Xavier Aliaga. Així les coses, per aquestes pàgines hi desfilen des de pastors i llauradors reconvertis en l'agricultura ecològica fins a guàrdies civils que es dediquen a fer la vista grossa i a guanyar-se un sobresou i que a més estan barrats amb la Policia Local; empresaris; dones realment molt guapes; alguns immigrants de l'Est que es dediquen a buidar xalets i a fer el que calgui; periodistes; prostitutes i altres peces singulars que ajuden a formar un mosaic sensacional on el més important no és resoldre el crim, sinó veure com interactuen entre ells.

Alandes, a més a més, ha aconseguit crear una novel·la on la llengua és un autèntic festival per als sentits. Acostumats com estam a llegir cada vegada més obres amb un aprimament lèxic notable, aquesta és tot el contrari. El món rural s'hi manifesta en tota la seva esplendor, especialment a través de la figura de Batiste Femenia, agricultor ecològic i servidor de

mots, i tot plegat ens demostra que es pot fer una novel·la negra que vulgui ser moltes coses més.

Al final, *El crepuscle dels afortunats* s'erigeix com un gran monument possible a la valencianitat i com una explicació plausible al fenomen que ha convertit bona part del territori del País Valencià en un bunyol urbanístic que ha merescut dures sancions per part de la Unió Europea –a les quals, evidentment, ningú no li ha fet ni punyeter cas en un territori on la justícia es debat entre els canvis de jutges i els vestits regalats o pagats–. Tot això sense perdre de vista algunes de les claus del gènere: intriga, un personatge inoblidable i un ritme sostingut en la narració que fan que desitgem que Alandes continuï en el senderi negre durant una bona temporada.

El crepuscle dels afortunats
Juli Alandes

Edicions de La Magrana, Barcelona, 2010
220 pàg./18 €

MALES DECISIONS



Text: **Jordi Rourera**
jordirourera@yahoo.es

Intensa, compacta i contundent són adjectius que escauen a *Sukkwan Island*, la novel·la breu guanyadora del premi Médicis estranger d'enguany, que aquí publica Empúries en traducció de Francesc Rovira. S'ha parlat de Faulkner i de McCarthy, per situar-la. No estaria de més afegir-hi Sam Peckinpah, perquè *Sukkwan Island* és la crònica, nihilista i desesperançada, d'un viatge al desastre.

El plantejament ja és prou inquietant. En Jim proposa al seu fill de tretze anys Roy, de la mare del qual està separat, d'anar-se'n junts un any a l'illa de Sukkwan, Alaska. Un racó de món solitari, boscós i humit, de clima extrem, on ha comprat una cabana i

El drama a què ens enfronta l'autor és el d'una desgràcia que neix i creix i es desplega a poc a poc

només s'arriba amb hidroavió o vaixell. Amb el permís de la mare, tot i dubtar-ne, en Roy hi accedeix. Caçaran i pescaran, fumaran el salmó i salaran la carn per a l'hivern i en Roy s'endurà materials per estudiar un curs sencer. Serà l'ocasió de relaxar-se en la natura i refer lligams amb el pare. A l'hora de la veritat, però, de seguida es veu que no serà tan fàcil. Les dificultats de la vida salvatge els escometen cruament només arribar i, alhora, en Roy, que ja no les té totes, sent plorar el seu pare a les nits, lamentant-se de la seva vida i mostrant una feblesa d'esperit aterridora. Les dificultats externes per a la supervivència i el trasbals intern dels personatges es fonen. I en Jim, l'adult, és el primer que no està preparat, en absolut, per al que ha de venir.

Amb aquestes premisses, David Vann podria haver escrit una novel·la de superació personal, d'aprenentatge, d'aventures o de comunió amb la natura. S'assem-

bla més a una de terror. Val la pena no revelar res més de l'argument –l'autor juga la carta de sorprendre–, excepte que, com ja he avançat, es precipita al desastre més absolut.

Un desastre involuntari i tràgic, sí, però no per això menys evitable. I aquest és un aspecte clau, perquè el drama a què ens enfronta l'autor és el d'una desgràcia que neix i creix i es desplega a poc a poc empesa per les decisions del protagonista, en Jim, víctima d'ell mateix i dels seus propis errors. Un fracàs que cova dins seu.

L'espai –la cabana claustrofòbica i el paisatge opressiu de l'illa, units a la impossibilitat de fugir– serveix perfectament per transmetre l'angoixa de la situació. Però el recurs tècnic cabdal en



què es basa la novel·la és l'ús del punt de vista. Focalitzat en en Roy, la primera part, i que salta a en Jim a la segona. Així, primer assistim a l'experiència progressivament desassossegadora d'en Roy, només a través del que ell veu, sent i pensa; i després, seguint en Jim,

contrastem els fets i ens endinsem en el seu marasme personal.

No està de més dir, quant a l'interès humà, que el pare de l'autor, separat de la seva mare, va fer-li exactament la mateixa proposta que fa en Jim. David Vann va rebutjar-la i el seu pare es va suïcidar al cap de dues setmanes. *Sukkwan Island*, doncs, és una espècie de *what if*, sens dubte d'efectes catàrquics. De fet, la novel·la es va publicar originàriament amb altres relats en el volum *Legend of a*

suicide (legend, com a la Llegendà àuria, té el sentit d'"històries") en què l'autor tracta el tema del suïcid del seu pare des de diversos enfocaments.

Però la potència de *Sukkwan Island*, és clar, és en ella mateixa, sense que calgui recórrer als motius de l'autor ni a la seva relació amb la realitat. És una ficció concisa i ben escrita, sense concessions de cap mena, sobre l'ésser humà que es condemna tot sol i és incapaç de salvar-se, expressada a través de la peripècia d'un home inestable i depressiu, poc preparat per a la supervivència, que per recuperar el temps perdut i reconstruir la relació amb el seu fill decideix endur-se'l un any a una cabana de l'illa de Sukkwan, segurament un dels llocs més solitaris, inhòspits i aïllats de la Terra.

Sukkwan Island

David Vann
Traducció de Francesc Rovira
Editorial Empúries, Barcelona, 2010
169 pàg./18 €